

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Varhennettu A1-kieli: T1 opetuksen tukimateriaali

Opetuksen tavoite: tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Oppimisen tavoite: Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä.

Vuosiluokka 1

Tutustutaan oppilaiden kotikieliin ja harjoitellaan tervehdyksiä, esittäytymistä ja oppilaita kiinnostavia sanoja kyseisillä kielillä.

Pohditaan yhdessä, mitä iloa ja hyötyä on siitä, että osaa monia kieliä.

Jutellaan eri kulttuureista ja vertaillaan esim. pukeutumista, musiikkia, ruokailutottumuksia, juhlanviettotapoja ja uskontoja.

Opetellaan laskemaan 1 – 10 luokan, koulun tai lähiympäristön kielillä.

Vertaillaan oppilaiden erilaisia kotikielisiä ilmaisuja. **Tehdään havaintoja** niiden yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista.

Rikastetaan arjen tilanteita kuten aamupiiriä ja ruokailua mahdollisuuksien mukaan luokan eri kielillä. Viljellään kohteliaita ilmaisuja (kiitos, anteeksi jne.) eri kielillä. Jos luokan kieliympäristö on hyvin yhtenäinen, tutustutaan esim. suomenruotsin, saamen ja romanien kieliin sekä viittomakieleen.

Järjestetään luokassa erilaisia teemapäiviä, joissa eri kielialueiden kulttuureja ja perinteitä voidaan tuoda laajemmin esiin, esim. aasialainen kuujuhla tai intialainen valon juhla Diwadi.

<http://www.juhlakalenteri.fi/kalenteri/>

Pohditaan yhdessä monikulttuurisen ympäristön hyviä puolia, esim. mitä hyötyä ja iloa yksilö- tai yhteisötasolla on kulttuurisesti moninaisista ystävistä tai leikkikavereista?

Vietetään ruotsalaisuuden päivää 6.11. Tietoa ja linkkejä:

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/10/25/ruotsalaisuuden-paiva-611>

Vietetään saamelaisten kansallispäivää päivää 6.2. Vinkkejä opetukseen:

<https://maailmankoulu.fi/vinkit-varhaiskasvatukseen-ja-alakouluille-3/>

Vietetään romanien kansallispäivää 8.4. Vinkkejä opetukseen:

<https://maailmankoulu.fi/romanien-kansallispaiva/> tai <https://www.romanit.fi/lapsille/lapset/>

Vuosiluokka 2

Mietitään yhdessä, mitä kulttuureita ja kieliä omasta koulusta löytyy.

Tutustutaan luokan ja koulun oppilaiden kotikieliin ja opetellaan tervehdyksiä, kohteliaita sanontoja (kiitos, anteeksi jne.) ja oppilaita kiinnostavia sanoja kyseisillä kielillä.

Vertaillaan oppilaiden erilaisia kotikielisiä ilmaisuja. Tehdään havaintoja niiden yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista.

Rikastetaan arjen tilanteita kuten aamupiiriä ja ruokailua sekä viljellään kohteliaita ilmaisuja mahdollisuuksien mukaan luokan eri kielillä. Jos luokan kieliympäristö on hyvin yhtenäinen, tutustutaan esim. suomenruotsin, saamen, romani- sekä viittomakieleen.

Oppilaat haastattelevat koulun ulkomaalaistaustaisia oppilaita. Oppitunneille kutsutaan ulkomaisia vieraita ja vaihto-oppilaita aina kun mahdollista.

Jutellaan eri kulttuureista ja vertaillaan esim. pukeutumista, musiikkia, ruokailutottumuksia, juhlanviettotapoja ja uskontoja.

Järjestetään luokassa erilaisia tapahtumapäiviä, joissa tuoda laajemmin esiin eri kulttuurien ominaispiirteitä juhlapäivien yhteydessä, esim. venäläinen joulu tai kiinalainen uusi vuosi.

<http://www.juhlakalenteri.fi/kalenteri/>

Kuunnellaan näytteitä eri kielistä. Arvataan mitä kieliä ne voisivat olla ja miksi. Tässä voi hyödyntää esim. Google kääntäjää. <https://translate.google.com/>

Laaditaan QR-koodirata. Oppilaat etsivät koulun käytäviltä QR-koodeja, joista avautuu linkkejä (audio/video) kielinäytteisiin. Oppilaiden tehtävänä oli tunnistaa kuulemansa kielet.

Rakennetaan omasta kielellisestä ympäristöstä ajatuskartta. Kartan keskelle asetetaan "minä" ja ympärille kielelliseen ympäristöön vaikuttavia tekijöitä, asioita ja henkilöitä. Mitä tärkeämpi asia on, sitä lähemmäs keskipistettä se asetetaan.

Askarrellaan kouluun kylttejä koulun oppilaiden eri kielillä ja tehdään näkyväksi koulun kielellistä moninaisuutta. ((Aktiviteetti/kuvakortti: <http://dived.fi/>))

Pohditaan yhdessä monikulttuurisen ympäristön hyviä puolia, esim. mitä hyötyä ja iloa yksilö- tai yhteisötasolla on kulttuurisesti moninaisista ystävistä tai leikkikavereista?

Vietetään ruotsalaisuuden päivää 6.11. Tietoa ja linkkejä:

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/10/25/ruotsalaisuuden-paiva-611>

Vietetään saamelaisten kansallispäivää 6.2. Vinkkejä opetukseen: <https://maailmankoulu.fi/vinkit-varhaiskasvatukseen-ja-alakouluille-3/>

Vietetään romanien kansallispäivää 8.4. Vinkkejä opetukseen: <https://maailmankoulu.fi/romanien-kansallispaiva/> tai <https://www.romanit.fi/lapsille/lapset/>

Koulun yhteisiä tapahtumia:

Aamunavaukset, joissa lapset esittelevät eri tapoja (myös eleet) tervehtiä eri kielillä ja eri kulttuureissa.

Kuunnellaan keskusradiosta kuulutuksia ja ilmoituksia koulun oppilaiden eri kielillä. Arvuutellaan, mikä kieli oli kyseessä ja mitä sanottiin. (Aktiviteetti/kuvakortti: <http://dived.fi/>)

Järjestetään kieli- ja kulttuurikahvilat, joissa koulupäivän aikana ja/tai sen jälkeen oppilaat pääsevät tutustumaan luokkakavereittensa kieliin ja kulttuureihin. Eri kahviloissa voi kysellä kulttuurista, opetella kieltä, katsella videoita, tehdä tehtäviä, maistella herkuja jne. Kieli- ja kulttuuripisteistä vastaavat vanhemmat oppilaat. Pyydetään mukaan myös oppilaitten vanhempia.

Kouluilla huomioidaan ja tehdään näkyväksi monin eri tavoin eri kieliä ja erityisesti niitä kieliä, joita koulun oppilaat ja/tai henkilökunta puhuvat.

Teemapäivät, joissa eri kielialueiden kulttuuriasioita voidaan tuoda laajemmin esiin: esim. Lucian päivän kulkue, joka kiertää koulussa laulaen ja iloa ja valoa tuoden.

Vietetään ruotsalaisuuden päivää 6.11.

Vietetään saamelaisten kansallispäivää 6.2.

Vietetään romanien kansallispäivää 8.4.

<http://www.juhlakalenteri.fi/kalenteri/>

Lähteet:

T1 opetuksen sisällöissä on hyödynnetty Opetushallituksen koostamia tukimateriaaleja (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/a1-kielen-opetus-luokilla-1-2#Tukimateriaali>) sekä DivED:n kieli- ja kulttuuritietoisien opetuksen kuvakortteja (<http://dived.fi/kieli-ja-kulttuuritietoisien-opetuksen-kuvakortit/>)

Varhennettu A1-kieli: T2 opetuksen tukimateriaali

Opetuksen tavoite: ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

Oppimisen tavoite: Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

Vuosiluokka 1

Pohditaan yhdessä, mitä kieliä olisi kiva opiskella ja mitä hyötyä ja iloa olisi monipuolisesta kielitaidosta.

Harjoitellaan lauluja ja sanoja eri kielillä, esim. tervehdyslaulu:

<https://www.youtube.com/watch?v=GpTR1wF4M6k&feature=youtu.be>

Leikitään leikkejä eri maista. https://www.gloaalikoulu.net/wp-content/uploads/2016/11/Gloaalien_pihaleikkien_ideapakka.pdf

Vuodenkiertoon liittyen juhlien yhteydessä puhutaan, miten samaa juhlaa vietetään eri kulttuureissa eri tavoin. Jaetaan omia kokemuksia. Tuodaan keskustellen, laulaen ja askarrella esille eri kulttuureille tyypillisiä tapoja ja perinteitä. Puhutaan myös sellaisista juhlista, jotka eivät kuulu Suomen juhlaperinteeseen. <http://www.juhlakalenteri.fi/kalenteri/>

Tutustutaan uusiin kieliin ja kulttuureihin monin eri tavoin. Tunneilla voi esimerkiksi leikkiä, laulaa, leipoa, tanssia ja kuunnella tarinoita. Yhdessä opitut taidot ja toimintamuodot siirtyvät myös muille oppitunneille (opetuksen eheyttäminen).

Tutustutaan koulupolulla opettaviin kieliin (venäjä, saksa, ranska, englantia ja ruotsi) Storyline-menetelmään perustuvan Maailmanmatkaajat-seikkailun avulla. Siinä lapset kiertävät Euroopan eri maissa, opettelevat kieltä, tutustuvat eri maiden kulttuureihin, tekevät tehtäviä ja ratkovat ongelmia. **Storyline 1: Maailmanmatkaajat ystävää etsimässä** tarina ja materiaalit:

<https://peda.net/orivesi/hankkeet/oriveden-kielipolku2/ejakik/smye6o>

Tutustutaan eri maihin, kieliin ja kulttuureihin verkossa olevan **Myllytonttu**-materiaalin avulla. <http://www.myllytonttu.fi/>

Toteutetaan "Matka Eurooppaan"-projekti esimerkiksi työpistetyöskentelynä. Projektissa oppilaat tutustuvat useaan kieleen ja kulttuuriin. Se voi olla osa luokan omaa eTwinning tai koulun Erasmus+ hanketta.

Vietetään kansainvälisyyspäivää. Lauletaan lauluja ja kerrotaan satuja eri maista ja kulttuureista. Lauletaan sama laulu eri kielillä (esim. Jaakko kulta). Huomioidaan pukeutuminen ja herkut.

Kielisuihkutukset ovat hyvä keino tutustuttaa oppilaita eri kieliin. Niitä voi toteuttaa itse tai pyytää oppilaita yläkoulusta tai opiskelijoita lukiosta (tai yliopistosta) pitämään suihkutuksia.

Kielisuihkutusmateriaaleja: <https://peda.net/orivesi/hankkeet/oriveden-kielipolku2/vk>

Ollaan yhteydessä kumppaniluokan oppilaisiin verkon kautta. Tässä välineinä voivat olla Skype (<https://education.skype.com/>) ja/tai eTwinning (<https://www.etwinning.net/fi/pub/index.htm>). Molemmat tarjoavat mahdollisuuden kumppaniluokan löytämiseen.

Vietetään Euroopan kielten päivää 26.9. Euroopan kieltenpäivä -materiaalissa on mm. eläinten ääniä ja tervehdyksiä eri kielillä. <https://edl.ecml.at/Home/tabid/1455/language/fi-FI/Default.aspx>

Opetellaan viittomia. Päätellään, mitä eri viittomat tarkoittavat. Videoita: https://www.youtube.com/results?search_query=viittomakielen+alkeet

Vietetään Kalevalan ja suomalaisen kulttuurin päivää 28.2. Tuodaan kotoa ja kerätään pieniä esineitä, jotka laitetaan kulttuurilaatikkoon. Keskustellaan siitä, miksi ne valikoituivat kulttuuriboksiin. Miten ne liittyvät suomalaiseen kulttuuriin? (Aktiviteetti/kuvakortti: <http://dived.fi/>)

Vuosiluokka 2

Harjoitellaan lauluja eri kielillä, esim. tervehdyslaulu. <https://www.youtube.com/watch?v=MbTJLW49WsU>

Leikitään leikkejä eri maista. https://www.globaalikoulu.net/wp-content/uploads/2016/11/Globaalien_pihaleikkien_ideapakka.pdf

Vuodenkiertoon liittyen juhlien yhteydessä puhutaan, miten samaa juhlaa vietetään eri kulttuureissa eri tavoin. Jaetaan omia kokemuksia. Tuodaan keskustellen, laulaen ja askarrellen esille eri kulttuureille tyypillisiä tapoja ja perinteitä. Puhutaan myös sellaisista juhlista, jotka eivät kuulu Suomen juhlaperinteeseen. <http://www.juhlakalenteri.fi/kalenteri/>

Opetellaan lauluja ja arkipäivän sanontoja sekä kohteliasta käytöstä eri kielillä, esim. kiitos, anteeksi sekä ”Paljon onnea vaan” -laulu eri kielillä.

Tutustutaan koulupolulla opetettaviin kieliin (venäjä, saksa, ranska, englantia ja ruotsi) Storyline-menetelmään perustuvan Maailmanmatkaajat seikkailun myötä. Siinä lapset kiertävät Euroopan eri maissa, opettelevat kieltä, tutustuvat eri maiden kulttuureihin, tekevät tehtäviä ja ratkovat ongelmia. **Storyline 2: Maailmanmatkaajat eläimiä etsimässä** tarina ja materiaalit: <https://peda.net/orivesi/hankkeet/oriveden-kielipolku2/ejakik/mee2>

Tutustutaan eri maihin, kieliin ja kulttuureihin verkossa olevan **Myllytonttu**-materiaalin avulla. <http://www.myllytonttu.fi/>

Toteutetaan "Matka Eurooppaan"-projekti esimerkiksi työpistetyöskentelynä. Projektissa oppilaat tutustuvat useaan kieleen ja kulttuuriin. Se voi olla osa luokan omaa eTwinning tai koulun Erasmus+ hanketta.

Tutustutaan eri maiden tavalliseen arkeen, esim. koulunkäyntiin, harrastuksiin, luontoon ja eläimiin. Jaetaan oppilaiden ja opettajien omakohtaisia kokemuksia.

Tutustutaan uusiin kieliin ja kulttuureihin monin eri tavoin. Tunneilla voi esimerkiksi leikkiä, laulaa, leipoa, tanssia ja kuunnella tarinoita. Yhdessä opitut taidot ja toimintamuodot siirtyvät myös muille oppitunneille (opetuksen eheyttäminen).

Tutkitaan ja havainnoidaan eri kieliä koulumatkalla ja/tai kotona. Otetaan kuvia eri kielisistä teksteistä. Arvataan ja pohditaan yhdessä, mistä kielistä on kyse ja mistä asioista teksteissä kerrotaan.

Keksitään oma kieli. Jaetaan luokka pieniin ryhmiin, jotka keksivät oman kielen. He videoivat pienen vuoropuhelun keksimällään kielellä. Kaikki videot katsotaan yhdessä ja mietitään, mitä keskustelussa tapahtui. Mistä voidaan päätellä, mitä tilanteessa tapahtuu, vaikka ei ymmärrä kieltä? (Aktiviteetti/kuvakortti: <http://dived.fi/>)

Harjoitellaan postcrossingia: lähetetään ja vastaanotetaan postikortteja eri puolille ja puolilta maailmaa: <https://www.postcrossing.com/>

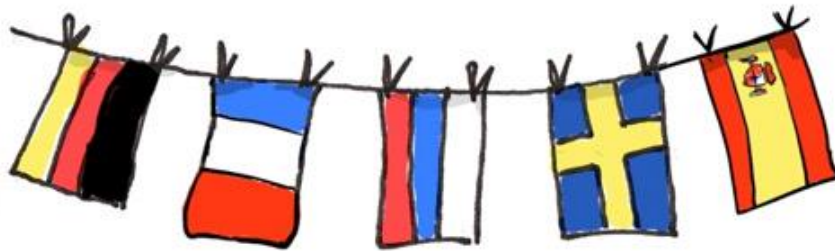
Opetellaan viittomia. Arvellaan ja päätellään, mitä eri viittomat tarkoittavat. Videoita: https://www.youtube.com/results?search_query=viittomakielen+alkeet

Koulun yhteiset tapahtumat:

Kuunnellaan keskusradiosta kuulutuksia ja ilmoituksia eri Euroopan kielillä. Arvuutellaan, mikä kieli oli kyseessä ja mitä sanottiin.

Kielimessut esim. Euroopan kielten päivänä. Esitellään eri Euroopan kieliä kielipisteissä, joissa voi opetella muutaman sanan kieltä, katsoa videoita, tehdä tehtäviä, ja oppia eri maiden kulttuureista. Mukana voi olla myös vähemmistökieliä ja maahanmuuttajien kieliä, jotka ovat osa eurooppalaista monimuotoisuutta.

Kielet ja kulttuurit tehdään näkyviksi koulun arjessa ja eri tiloissa, luokissa, käytävillä ja ruokalassa.

Lähteet:

T1 opetuksen sisällöissä on hyödynnetty Opetushallituksen koostamia tukimateriaaleja (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/a1-kielen-opetus-luokilla-1-2#Tukimateriaali>) sekä DivED:n kieli- ja kulttuuritietoisuuden opetuksen kuvakortteja (<http://dived.fi/kieli-ja-kulttuuritietoisuuden-opetuksen-kuvakortit/>)